

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Telefon: (06-1) 443-5573, Telefax: (06-1) 443-5733

BM telefon: 33-104, 33-140, BM telefax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/703/ /2012. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

Előadó: dr. Fekete Réka r. fhdgy.

Telefon: 06-1/4627-419

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 365/2012. (XI. 7.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1539 Budapest, Pf.: 632.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (1027 Budapest, Csalogány u. 47-49.) is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) A panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 2012. május 15-én, a Panasztestületnek címezve terjesztette elő panaszát, amelyben az alábbiakat adta elő.

Budapesten, az A. utcában található műhelyépületnél – ahol a panaszos és két társa 2012. január 1. óta élt – 2012. május 08-án éjszaka a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányságról 14 rendőr jelent meg. A rendőrök a panaszost és társait igazoltatták, majd anélkül, hogy bármiről tájékoztatták volna őket, megbilincselve előállították a BRFK kerületi Rendőrkapitányság épületébe.

Hajnali 4 óráig a fogdán helyezték el őket, majd átszállították a Gyorskocsi utcába. Ott az orvosi vizsgálat során megállapították, hogy a panaszos egyik társának véralkoholszintje magas, ezért különféle gyógyszereket adtak neki, amivel a panaszos szerint olyan mértékben leszedálták, hogy azóta sem tud lábra állni.

A panaszost társaival együtt 2012. május 10-én 14 órakor állították bíróság elé, ahol mindhármukat figyelmeztetésben részesítették önkényes beköltözés szabálysértés miatt.

A panaszos sérelmezi, hogy összesen 40 órát töltöttek őrizetben. Álláspontja szerint az eljáró Rendőrkapitányság intézkedése aránytalanul súlyos volt, indokolatlan volt a bilincs alkalmazása, és az, hogy mindenhová – az orvosi vizsgálatra is – vezetősíjra szállították őket.

A panaszos kéri annak kivizsgálását is, hogy B. Zs. az események során hogyan kaphatott olyan gyógyszereket, amelyekről teljesen öntudatlan állapotba került, és a rendőröknek kellett támogatni, hogy el ne essen.

A panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedésekkel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

- a rendőri intézkedés jogalapját;
- azt, hogy 14 rendőr „tört rájuk”, amikor lefekvéshez készülődtek;
- az igazoltatást;
- az előállítás jogszerűségét, arányosságát;
- azt, hogy az előállítás okáról nem tájékoztatták;
- a kényszerítő eszköz (bilincs) és a vezetősíj alkalmazásának jogszerűségét;
- azt, hogy összesen 40 órát töltöttek őrizetben;
- a panaszos társának olyan gyógyszereket adtak, amelyekről nem tudott lábra állni.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így annak következtében a személyes adatok védelméhez fűződő alapjogának megsértése nem valósult meg. Megállapította továbbá, hogy a panaszos előállításának jogalapja megfelelő volt, annak vizsgálatára azonban nem terjed ki a hatásköre, hogy az előállítást megalapozó mérlegelés megfelelő volt-e, ezért nem állapította meg a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogának megsértését.

A panaszosi és a rendőri előadás ellentmondásai miatt a Panasztestület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri tájékoztatással kapcsolatosan a panaszos tisztességes

eljáráshoz való alapjogának megsértése nem megállapítható. Továbbá mivel nem volt kétséget kizáróan eldönthető, hogy a panaszost a rendőrök a beszállítás ideje alatt megbilincseltek-e, nem volt vizsgálható a bilincselés jogszerűsége, és azzal összefüggésben nem volt megállapítható a panaszos emberi méltóságának megsértése sem.

Az átkíséréskor végrehajtott bilincselés miatt ugyanakkor a Panasztestület megállapította a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának megsértését.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettség keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközök tartalmát vette figyelembe:

- a panaszos 2012. május 15-én előterjesztett beadványa;
- a BRFK kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének 01190-4619/2/2012. számú, 2012. július 17-én kelt tájékoztatása kiegészítő parancsnoki kivizsgálásról;
- Budapesti Kerületi Bíróság 2012. május 10-én kelt végzése;
- BRFK kerületi Rendőrkapitányságon 2012. május 10-én kelt, 01190-136/10-1/2012/Szabs. számú átkísérési utasítás;
- a BRFK kerületi Rendőrkapitányság mb. KMB alosztályvezetőjének 2012. június 28-án készített, 01190-4619/2/2012. számú parancsnoki kivizsgálása;
- BRFK kerületi Rendőrkapitányság r. törzsőrmesterének és r. őrmesterének 01190/3554/2012/id. számú, 2012. május 9-én készített jelentése;
- 2012. május 09-én kelt, 01190-136/10/2012/Szabs. számú határozat őrizetbevétel elrendeléséről;
- a BRFK Objektumvédelmi és Őrszolgálati Főosztály Fogda és Kísérőőr-szolgálati Osztály vezetőjének 2012. július 30-án kelt, 01000-41959/1/2012. ált. számú levele;
- Igazolás;
- 2 db Nyilatkozat;
- Orvosi vélemény befogadáskor.

III.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 73. § (5) bekezdése szerint a szabálysértési őrizettel szemben az eljárás alá vont személy és az eljárás alá vont személy képviselője a kihirdetéskor fellebbezést jelenthet be. A szabálysértési őrizettel szemben benyújtott fellebbezést a helyi bíróság a tárgyaláson bírálja el.

Jelen határozat tárgyát kizárólag az Rtv. hivatkozott szakaszában felsorolt fejezetekben nevesített rendőri intézkedések elleni panaszok elbírálása képezheti. A szabálysértési őrizettel kapcsolatban előterjesztett panasz vizsgálata ezért ezen eljárás keretében – hatáskör hiányában – nem volt lehetséges, mivel arra vonatkozóan az Sztv. biztosít jogorvoslati

lehetőséget. (Megjegyzem, hogy az Sztv. 73. § (2) bekezdése szerint a szabálysértési őrizet a bíróság érdemi végzésének meghozataláig, de – az Sztv. eltérő rendelkezése hiányában – legfeljebb hetvenkét óráig tarthat. A panaszos személyi szabadságának korlátozása az előállítás végrehajtásáról készült jelentés alapján 2012. május 08-án 23:40 órakor kezdődött – tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani –, a BRFK kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozata pedig 2012. május 09-én 03:40 órakor lett kihirdetve a panaszosnak azzal, hogy a szabálysértési őrizet az előállítás időpontjától számít. A szabálysértési őrizet 2012. május 10-én 15:45 óráig – tehát összesen 40 órán és 05 percen át – tartott, tehát nem érte el a 72 órás törvényi maximumot. A Budapesti Kerületi Bíróság 14.Sze. XIX.633/2012/2. számú végzésében megállapította, hogy az őrizetbevétel megfelelt az Sztv. 73. § (1)-(2) bekezdéseiben foglaltaknak és a gyorsított bírósági eljárásnak az Sztv. 124. § (2)-(3) bekezdéseiben és a 125. § (3) bekezdésében foglalt feltételei fennálltak.)

Az Rtv. 92. § (3) bekezdése alapján a panasz meghatalmazott vagy jogi képviselő útján is előterjeszhető. A panaszos nem rendelkezett meghatalmazással a társát személyesen érintő intézkedéssel kapcsolatos panasz előterjesztésére, ezért – tekintettel arra, hogy a panasz nyilvánvalóan nem az arra jogosulttól származik – az érdemben nem volt vizsgálható.

IV.

A rendőri intézkedés ellen a panaszos által konkrétan megfogalmazott kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

1.) A rendőri intézkedési kötelezettség jogalapja

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés első mondata szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A panaszos előadta, hogy 2012. május 08-án éjszaka rendőrök jelentek meg a panaszos és hajléktalan társai által lakott műhelyépületnél, ahol 2012. január 01. óta életvitelszerűen élnek.

A BRFK kerületi Rendőrkapitányság r. őrmestere és r. törzsőrmestere – a 01190/3554/2012/id. számú jelentésben foglaltak szerint – 2012. május 09-én gépkocsizó járőrszolgálatot látott el, amikor 23:35 órakor utasítást kaptak a szolgálatirányító parancsnoktól arra, hogy jelenjenek meg a Budapest, A. utcában található elhagyott üzlet területén, mivel ott több önkényesen beköltözött személyt látott.

Az Sztv. 167. §-a szerint aki a lakásbérletre vagy a helyiséggazdálkodásra vonatkozó jogszabály hatálya alá tartozó üres lakást vagy nem lakás céljára szolgáló üres helyiséget elfoglal, vagy abba önkényesen beköltözik anélkül, hogy arra a bérleti jogviszony létesítésére jogosult szerv vagy személy, illetőleg az elhelyezésre jogosult szerv jognyilatkozatával, vagy intézkedésével feljogosította volna, szabálysértést követ el.

Az önkényes beköltözés szabálysértés elkövetésének gyanúja az Rtv. 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a rendőrség részéről. Ezért a rendőri fellépés jogszerűsége tekintetében a panaszt elutasítom.

2.) A helyszínen intézkedő rendőri erő létszáma

A panaszos állítása szerint 14 rendőr „tört rájuk”, amikor lefekvéshez készülődtek.

A parancsnoki kivizsgálásban foglaltak szerint a már említett két fő gépkocsizó járőr egy r. főtörzsőrmentesterrel és egy r. őrmesterrel együtt – tehát összesen négyen – jelentek meg a helyszínen, ahol azt tapasztalták, hogy az üzlethelyiség udvarát körülvevő kerítés kapuja egy kötéllel van rögzítve, az semmilyen zárral vagy lakattal nem volt védve.

Megállapítható, hogy a panaszban foglaltakkal ellentétben az intézkedést nem 14 fő rendőr hajtotta végre. Az intézkedést négy rendőr kezdte meg, akik a három személy – a panaszos és két társa – előállításához a későbbiek során segítséget kértek, ezért még további két fő – tehát összesen hat – rendőr jelent meg a helyszínen. A 2012. május 08-án 20:00 órától május 09-én 08:00 óráig terjedő időszakra készült szolgálattervezet alapján a panaszolt intézkedés időpontjában a közterületi járőrszolgálat hat főből állt, megerősítő erő a kerületben nem volt.

A 01190/3554/2012/id. számú jelentés szerint a rendőrök – a panaszban foglaltakkal ellentétben – a kaput rögzítő kötelet kibontva jutottak be az ingatlanra, ahol – ahogyan azt a parancsnoki kivizsgálás rögzíti – kulturálatlan folytatták le az intézkedést.

A fentiek alapján a panaszt a rendőri erő aránytalansága tekintetében elutasítom.

3.) Az igazoltatás jogalapja

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az előállítás végrehajtásáról készült rendőri jelentés szerint a panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulata alapján, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében került sor. A panaszossal szemben szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor az intézkedésre, amely megfelelő jogalapot jelent az említett célból történő igazoltatás végrehajtására. A panaszt ezért elutasítom.

4.) A előállítás jogalapja, arányossága

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának második fordulata alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható.

A 01190/3554/2012/id. számú rendőri jelentés szerint a romos állapotban lévő, betört ablakú üzlethelyiségben három személy tartózkodott, akik nyilvánvalóan életvitelszerűen laktak az elhagyott ingatlanban. Erre utaltak az ott elhelyezett személyes tárgyak – francia ágy, ruhadarabok, egyéb személyes dolgok –, valamint az ott található kutya is. (A kutya elhelyezéséről és az ingatlan lezárásáról a rendőrség – a 01190-136/10/2012/Szabs. számú jelentésben rögzített módon – a későbbiek során intézkedett.)

A rendőrök kérdésére válaszolva a helyszínen tartózkodó személyek elmondták, hogy az ingatlan a Kispesti Önkormányzat tulajdona, ahová az Önkormányzat engedélyével költöztek be 2012. január hónap végén, de erről semmilyen papírt nem kaptak. Elmondták továbbá, hogy az Önkormányzat részéről éjszakánként ellenőrzik őket, azonban állításukat semmilyen módon nem tudták alátámasztani.

A rendőrök jelentést tettek a történekről a főügyeletnek, majd utasítására a panaszost és társait előállították a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra, ahol az előállító helyiségben kerültek elhelyezésre.

Az önkényes beköltözés – az 1.) pontban már idézett – szabálysértési tényállása az Sztv. XXIII. fejezetében, a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések között található. Az Sztv. 73. § (1) bekezdés alapján a rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. Az Sztv. 124. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja.

A helyszínen megállapított elsődleges információk alapján a panaszost és társait elzárással sújtható szabálysértés elkövetésén érték tetten. Mivel a gyorsított bírósági eljárás vele szemben azonnal lefolytatható volt, ezért a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulata alapján jogszerűen, az arányosság elvének figyelembe vételével került sor. A szabálysértési őrizet elrendelését követően – az előkészítő eljárás lefolytatása után – egyébként megtörtént a panaszos bíróság elé állítása, melynek alkalmával a Budapesti Kerületi Bíróság már hivatkozott számú végzésében a panaszost figyelmeztetésben részesítette.

Az előállítás jogalapját és arányosságát érintő panaszt ezért elutasítom.

5.) Az előállítás okáról szóló tájékoztatás elmaradása

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

A 01190/3554/2012/id. számú jelentés szerint az intézkedő rendőrök tájékoztatták a panaszost és társait, hogy előállítják őket a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra, mivel magatartásukkal megvalósították az önkényes beköltözés szabálysértését, és velük szemben az eljárás azonnal lefolytatható. Az intézkedés alá vont személyek a szabálysértés elkövetését nem ismerték el, a szabálysértési nyilatkozatot sem kitölteni, sem aláírni nem voltak hajlandóak. Ezután a r. főörzsőrmester nyilatkoztatta a panaszost és társait, akik előadták, hogy a helyszínen lévő személyes tárgyaik értéket nem képviselnek, azok letétként történő kezelését nem kérik.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szintén rögzíti, hogy az Rtv. vonatkozó szakasza alapján az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került.

A panaszos tehát megfelelő tájékoztatást kapott az előállítás okáról, ezért a panaszt elutasítom.

6.) A kényszerítő eszköz – bilincs – alkalmazása

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra történt előállítás során bilincs alkalmazására került sor.

Az Rtv. 48. § alapján a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a rendőri intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor. A parancsnoki kivizsgálás alkalmával – a panaszban, illetve a rendőri jelentésben foglalt ellentmondás tisztázása érdekében – a BRFK kerületi Rendőrkapitányság mb. KMB alosztályvezetője az intézkedést végrehajtó rendőröket külön is nyilatkoztatta, akik egybehangzóan kijelentették, hogy szolgálati bilincset nem alkalmaztak az előállítás során.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése értelmében a rendőri jelentés közokiratnak minősül, mely szerint a jelentésben foglaltak teljes mértékben – az ellenkező bizonyításáig – bizonyítják az abban foglaltakat. Figyelembe véve a helyszínen jelen lévő rendőrök jelentésének közokirati jellegét, valamint azt a tényt, hogy állítását a panaszos semmilyen bizonyítékkal nem támasztotta alá, ezért a bizonyítékok értékelése során a rendőri jelentésben foglaltakat fogadtam el a döntéshozatal alapjául, ezért a panaszt a fentiek szerint elutasítom.

A panaszos indokolatlannak tartotta továbbá azt is, hogy fogvatartása során a Gyorskocsi utcai fogdába történő átszállítása, illetve a bíróságra való kísérése is bilincs és vezetősíj alkalmazásával történt.

A BRFK kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének 01190-4619/2/2012. ált. számú tájékoztató levelében foglaltak szerint a Gyorskocsi utcai objektumba történő átkísérés során a bilincs, valamint a vezetősíj alkalmazására a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) 74. és 75. pontja, valamint a fogvatartottak kísérésének biztonságos végrehajtásáról szóló 59/2010. (XI. 08.) BRFK Intézkedés (a továbbiakban: BRFK Intézkedés) 13. pontja alapján került sor.

A BRFK Intézkedés 13. pontjának a panaszolt intézkedés időpontjában hatályban volt rendelkezése szerint „a kísérést végrehajtó rendőr feladatát a rendszeresített felszereléssel – bilincstre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel – teljesítse. A vezetősíj, illetve a bilincsrögzítő öv más erre alkalmas – emberi méltóságot nem sértő – eszközzel helyettesíthető.” A 14. pont szerint a „kísérési feladat végrehajtása során a fogvatartottat minden esetben meg kell bilincselni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre vagy hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.” A 18. pont értelmében „a kísérés végrehajtását megelőzően, illetve a végrehajtást követően az átkísérési utasításon – óra, perc feltüntetésével – rögzíteni kell az átvétel idejét. Ez alapján pontosan megállapítható a bilincs használatának kezdete és befejezésének időpontja”.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján „E törvény alkalmazásában fogvatartott: akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz

és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett)”.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 76. § (1) bekezdése szerint „*A kísérő őr feladata a felügyeletére bízott fogva tartott személy meghatározott helyre történő kísérése.*”.

A Fogdaszabályzat 74. pontja szerint „*A kísérő őri feladatra a rendőrség hivatásos állományú tagja jelölhető ki. A kísérő őrzést végrehajtó rendőr szolgálatát a rendszeresített felszereléssel, bilincsrre szerelt vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel teljesítse. (A vezetősíj, a bilincsrögzítő öv más erre alkalmas – emberi méltóságot nem sértő – eszközzel helyettesíthető.) A kísérő őrnél a rendszeresített felszerelésen kívül csak olyan kisméretű tárgyak lehetnek, amelyek a mozgásban nem zavarják.*”

Fogdaszabályzat 76. pontja alapján „*A fogdai kísérés lehet: a) belső kísérés (a rendőrségi objektumon belül történik), b) külső kísérés (a rendőrségi objektumon kívül történik).*”

Fogdaszabályzat 78. pontja alapján „*A külső kísérés során szükségessé váló pihenőre rendőrségi objektumban kerülhet sor. A fogvatartott elhelyezése az előállító helyiségben történjen. A fogvatartott – a kíséret parancsnokának engedélyével – őr kíséretében mehet szükségletei végzésére. A bilincset csak az egyik kézről szabad levenni és a vezetősíjat alkalmazni kell. Az illemhelyet használat előtt az őr ellenőrizze, hogy a fogvatartott nem juthat-e támadásra alkalmas eszközhöz, szökési lehetőséghez. Amennyiben a kísérő őr támadásra alkalmas eszközt talál, azt távolítsa el, a szökési lehetőséget szüntesse meg. Az illemhely használata után az őr győződjön meg arról, hogy a kísért személy nem vett-e magához idegen, vagy nem hagyott-e hátra saját tulajdonát képező tárgyat. Akadályozza meg az ajtó becsukását és kísérje figyelemmel a fogvatartottat.*”

Jelen esetben a panaszosnak mind a BRFK Központi Fogda objektumába, mind onnan a Budapest kerületi Bíróságra kísérése – a Fogdaszabályzat 76. pont b) alpontja alapján – külső kísérésnek minősült. A panaszos az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja értelmében a kísérés megkezdésekor már fogvatartottnak minősült. A Fogdaszabályzat 74. pontja szerint a kísérő őri feladatokat ellátó rendőr a kísérést bilincs és vezetősíj alkalmazásával teljesíti.

A külső kísérés – a Fogdaszabályzat 78. pontja értelmében – bilincs és vezetősíj alkalmazásával került végrehajtásra, a 01190-136/10-1/2012/Szabs. számú átkíséresi utasításban foglaltaknak megfelelően.

A bilincs alkalmazása kapcsán fontos kiemelni, hogy az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolása alapján a bilincs alkalmazása a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, tehát alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet.

Álláspontom szerint szükségszerű, jogszerű, és indokolt volt a panaszossal szemben megelőzésként alkalmazott bilincselés és vezetősíjjal történő kísérés, tekintettel arra, hogy a fogvatartott személy viselkedése – mint azt a gyakorlati tapasztalatok is alátámasztják – a kíséresi feladatok végrehajtása során is megváltozhat. Az őrzés biztonsága, illetve a rendkívüli esemény bekövetkezésének megelőzése szempontjából indokolt volt a bilincs alkalmazása, ezért a panaszt elutasítom.

IV.

A Panasztestületnek az átkíséréskor végrehajtott bilincseléssel kapcsolatban kifejtett álláspontjával a határozat III. fejezetének 6. pontjában részletezett indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította, hogy a kísérés végrehajtásával, illetve a kényszerítő eszköz kísérés során történő alkalmazásával összefüggő rendelkezések a Szolgálati Szabályzatban és a Fogdaszabályzatban egyaránt azt rögzítik, hogy a kísért személy bilincselése lehetőség, annak szükségességéről – indokoltsága esetén – a kísérést elrendelő személy jogosult dönteni. Ezzel szemben a BRFK Intézkedés a bilincselést mint kötelezően alkalmazandó eljárást említi, kizárva az egyedi mérlegelést a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben.

A Panasztestület leszögezte, hogy a Rendőrség Normaalkotási Szabályzatáról szóló 23/2006. (XII. 29.) ORFK utasításból egyértelműen következik, hogy a Magyarország Alaptörvényének T) cikke értelmében jogszabálynak minősülő Rtv.-vel és Szolgálati Szabályzattal, illetve az országos rendőrfőkapitány által kiadott utasítással ellentétes rendelkezést Budapest rendőrfőkapitányának intézkedése nem tartalmazhat. Kétségtelen azonban, hogy a BRFK Intézkedés azon előírása, amely a bilincs alkalmazását kísérés esetére mindig kötelezővé teszi, ellentétes mind az említett jogszabályok, mind pedig az ORFK Utasítás tartalmával, hiszen a bilincs alkalmazása kapcsán egyértelműen kizárja a mérlegelés lehetőségét, a kényszerítő eszköz-alkalmazás szükségességének és indokoltságának vizsgálatát, és ezáltal az arányosság követelményének érvényesülését.

A Panasztestület ezért felhívta a rendőrség figyelmét arra, hogy a BRFK Intézkedés jogsértő rendelkezéseinek módosítása és az azokon alapuló jogsértő gyakorlat megszüntetése érdekében minél előbb tegye meg a szükséges intézkedéseket, és végezze el a BRFK Intézkedés magasabb szintű normákkal összhangban álló felülvizsgálatát.

A Panasztestület észrevétele nyilvánvalóan megalapozott. Ugyanakkor megállapítható, hogy a BRFK Intézkedés 14. és 18. pontjait az 58/2012. (IX. 12.) BRFK Intézkedés – a közzétételét követő második naptól kezdődő hatállyal – időközben már módosította. A 14. pont szerint „kíséresi feladat végrehajtása során a fogvatartottat – amennyiben az Rtv.-ben és a Szolgálati Szabályzatban foglalt feltételek fennállnak – *meg lehet* bilincselni. A fogvatartott várható magatartására tekintettel keze előre vagy hátra is bilincselhető, szükség esetén lábbilincs is alkalmazható.” A 18. pont értelmében „a kísérés végrehajtását megelőzően, illetve a végrehajtást követően az átkíséresi utasításon – óra, perc feltüntetésével – rögzíteni kell az átvétel idejét. Ez alapján pontosan megállapítható a bilincs használatának kezdete és befejezésének időpontja, amennyiben az alkalmazásra került.”.

A rendőri intézkedéskor hatályban lévő BRFK Intézkedés ugyan a bilincs alkalmazását kísérés esetére kötelezővé tette, azonban a jelenlegi szabályozás a rendőrnek már mérlegelési lehetőséget biztosít a tekintetben, hogy az Rtv. 48. §-ban foglalt magatartások reális esélyével számol-e az adott esetben vagy sem.

Amint azt a Panasztestület is leszögezte állásfoglalásában, a BRFK intézkedés korábban hatályos szövege és a magasabb szintű normák közötti összhang hiánya önmagában nem eredményezi az alapjogsértés megállapíthatóságát a konkrét ügyben; a BRFK intézkedésen „alapuló bilincselés csak abban az esetben valósítja meg az emberi méltósághoz való jog indokolatlan, és ezért jogsértő korlátozását, ha a magasabb rendű normák alapján egyébként nem volna helye a bilincselésnek”. Tekintettel arra, hogy a határozaton

indoklásának III. fejezetben részletezett okokból a bilincs panaszossal szemben történő alkalmazására az irányadó jogszabályok, illetve ORFK normák alapján jogszerűen került sor, az átkíséréskor végrehajtott bilincseléssel kapcsolatban is a panasz elutasításának volt helye.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. alábbi rendelkezésein alapul:

Rtv. 92. § (1) Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Rtv. 93/A. § (6) A Testület a panaszt kilencven nap alatt vizsgálja meg. A Testület az állásfoglalását külső befolyástól mentesen alakítja ki. A Testület az állásfoglalását megküldi az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók számára.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő harminc napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése a) pontja, 109. § (1) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja és (4) bekezdése, 48. §-a, 48. §-a, 92. § (1) és (3) bekezdései, 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései, 97. § (1) bekezdés h) pontja;
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 73. § (1) és (5) bekezdései, 124. § (1) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 76. § (1) bekezdése;
- a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 74., 75., 76., 78 pontjai;
- a fogvatartottak kísérésének biztonságos végrehajtásáról szóló 59/2010. (XI. 08.) BRFK Intézkedés 13. és 14. pontjai.

Budapest, 2013. január „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**